

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 2. april 2009 truffet vedtak i

Sak nr: 10/09 (arkivnr: 200900240-10)

Saken gjelder: Klage fra advokat A på tingrettsdommer B ved X tingrett.

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Berit Svensli Solseth
Frode Sulland
Halvor Kjølstad
Wenche Frøgn Sellæg

Offentlighet: I medhold av offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13, er klagers navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Innledning:

Ved brev av 18. februar 2009 har advokat A inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 2. mars 2009 har avgitt uttalelse. Konstituert sorenskriver C ved X tingrett er orientert om klagen og har den 9. mars 2009 avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Advokat A var tiltalt i en straffesak som var berammet for X tingrett 2. – 5. desember 2008. Advokat A begjærte saken utsatt på bakgrunn av akutte rygg smerter, og fremla i den forbindelse sykmelding fra to uavhengige leger. Saken ble likevel gjennomført uten tiltalte til stede. Tingrettsdommer B administrerte.

Klager – Advokat A – har i hovedsak vist til følgende:

Det ble reist inhabilitetsinnsigelse mot tingrettsdommer B fra advokat A's side forut for straffesaken, grunnet tidligere erfaringer med dommeren som prosederende advokat. Inhabilitetsinnsigelsen ble ikke tatt til følge.

Det var klanderverdig av dommeren å ikke utsette saken når det forelå sykmeldinger fra to uavhengige leger. Dommer B burde ha forelagt sykmeldingene for Den rettsmedisinske kommisjon for vurdering, noe som ble gjort av X tingrett i den medieomtalte saken mot D. At dommeren ikke vurderte dette, fremkalte en følelse av å ha blitt dømt på forhånd.

Tingrettsdommer B har brutt normen for god dommerskikk ved å vise en negativ, useriøs og respektløs holdning overfor advokat A. Dette kom til uttrykk da han skrev i et brev av 3. november 2008 til forsvareren at rettssalen kunne tilrettelegges med en spesiell seng for dårlige rygger. I tillegg uttalte han i brevet at advokat A var observert i X tinghus den 30. oktober 2008, og videre: "Om imidlertid tiltalte kort tid før hovedforhandlingen på nytt skulle bli utsatt for akutt ryggglidelse bes dette varsles så snart som mulig, helst i god tid." Uttalelsen er et paradoks.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

De forhold som påberopes i klagen er i det vesentlige gjort til gjenstand for anke. Habilitetsspørsmålet var for øvrig først behandlet i Y lagmannsrett ved kjennelse av 21. oktober 2008, og dernest innledningsvis under hovedforhandlingen ved kjennelse avsagt av konstituert sorenskriver C.

Det bestrides at det skal ha vært et tilfelle av negativ holdning mot advokat A og/eller hans klient i en tidligere sak som advokat A har prosedert.

Det forhold at straffesaken ble fremmet i tiltaltes uteblivelse er gjort til gjenstand for anke. Det bemerkes likevel at saken opprinnelig var berammet til hovedforhandling med påbegynnelse den 16. juni 2008. Saken ble under tvil utsatt på bakgrunn av fremlagt sykmelding, etter at en begjæring om utsettelse på et annet grunnlag var avslått.

Bakgrunnen for brevet til advokat A's forsvarer av 3. november 2008 var at tiltaltes ryggglidelse i juni syntes å ha oppstått akutt etter at annen utsettelsesgrunn ikke hadde ført frem. I juli 2008 syntes klageren å være frisk, idet han da opplyste i et brev til X tingrett at

han hadde fått en mengde større barnevernssaker. Nettopp for å få tid og anledning til å foreta en noe grundigere vurdering av klagers rygg enn forrige gang, ble det bedt om varsel så snart som mulig og helst i god tid dersom en ryggglidelse skulle oppstå igjen. Tilføyelsen angående spesiell seng var ikke et uttrykk for manglende seriøsitet eller negativ mangel på respekt. Det var ment som et tilbud fra retten om adgang til å legge forholdene til rette for at tiltalte kunne få gjennomført sin sak og hensynta tiltaltes mulige ryggproblemer, uten at det ville bli krevd legeerklæring for slikt behov. Det er et dommeransvar at saken gjennomføres hvis mulig.

Den 1. desember 2008 mottok retten brev fra forsvareren med utsettelsesbegjæring vedlagt sykmelding og legeattest. Ytterligere sykmeldinger innkom. Begjæringen om utsettelse ble ikke tatt til følge, noe som ble meddelt samme dag.

Rett ble satt 2. desember 2008. Tiltalte møtte ikke, og aktor begjærte saken fremmet. Etter å ha hørt forsvareren, besluttet retten at saken ble fremmet. For at tiltalte skulle få anledning til å møte ble oppstart satt til påfølgende dags morgen.

Sammenlikningen med forholdene rundt sykmeldingene til D er ikke treffende. I den saken var det satt av et par måneder til hovedforhandling, mot 4 dager i klagers sak. Anledningen til å bruke tid til grundigere undersøkelser var derfor større i D-saken. Ved mottakelse av sykmelding umiddelbart før hovedforhandling, var det ingen mulighet for å foreta slike undersøkelser som retten hadde i D's tilfelle. I tillegg kom at forsvareren til advokat A bare hadde til rådighet den aktuelle uken saken var satt av til. Retten måtte derfor, i mangel av medisinsk kompetanse, foreta en troverdighetsvurdering av klagers påståtte ryggplager. Det var og er rettens klare oppfatning at den påberopte ryggglidelse ikke var reell, men et forsøk på å få saken utsatt, noe klager hadde all interesse av.

Tilsynsutvalget bør nekte å ta klagen til følge fordi anførselene i klagen står for Y lagmannsrett som ankesak. For øvrig anses ikke normen for god dommerskikk på noen måte brutt.

Domstolleder – konstituert sorenskriver C – har i hovedsak uttalt følgende:

Tingrettsdommer B's svar fremstår som fyllestgjørende, og det tilføyes intet.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan "vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Klagen oppfattes i første rekke å gjelde dommerens prosessledelse. Feil ved prosessledelsen kan som utgangspunkt brukes som grunnlag for anke over saksbehandlingsfeil. Klagerens anførsler om inhabilitet og forhåndsdomming vil kunne prøves ved anke. Det samme vil spørsmålet om fremme av saken i tiltaltes fravær. Disse anførselene faller derfor utenfor det Tilsynsutvalget har myndighet til å vurdere, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd. Under henvisning til disse begrensningene i Tilsynsutvalgets myndighet, avvises den del av klagen som gjelder misnøye med den aktuelle rettsavgjørelsen og den saksbehandling som ligger til grunn for avgjørelsen.

Det fremgår av lovforarbeidene jf. NOU 1999: 19 side 325 flg, særlig side 326 første spalte at Tilsynsutvalget forutsettes å kunne behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Det uttales blant annet at:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse...”

Det følger av dette at klagerens anførsler om negativ holdning og mangel på respekt overfor klageren, kan behandles av utvalget.

Det er i første rekke brevet av 3. november 2008 til advokat A’s forsvarer som er påberopt som grunnlag for at dommer B utviste respektløs og negativ holdning overfor advokat A. I brevet, fra annet avsnitt, heter det:

”Advokat A må antas å være kommet over sin akutte rygglidelse idet jeg har fått opplyst at han ble observert på X tinghus den 30.10.08, og beveget seg ubesværet.

Om imidlertid tiltalte kort tid før hovedforhandlingen på nytt skulle bli utsatt for en akutt rygglidelse bes dette varslet så snart som mulig, helst i god tid.

Om tiltalte skulle ha behov for å benytte spesielle hjelpemidler, kanskje til og med spesiell seng for dårlige rygger i rettssalen vil retten ikke ha bemerkninger til at tiltalte gjør det.”

Tingrettsdommer B har redegjort for bakgrunnen for brevet. Ønsket om å bli varslet i god tid var begrunnet ut fra behovet for en grundigere vurdering av advokat A’s ryggproblemer, mens tilbudet om spesiell seng var ment som et uttrykk for å ville hensynta problemene. Alt var motivert ut fra hensynet til gjennomføring av saken til berammet tidspunkt.

Tilsynsutvalget vurderer ikke brevet innhold som uhøvisk eller utilbørlig. Formuleringene i brevet ble oppfattet å være sarkastiske, hvilket er forståelig. Imidlertid må de vurderes i lys av at saken tidligere var utsatt grunnet akutt rygglidelse, og dommeres berettigede ønske om å unngå ny utsettelse. Tingrettsdommer B har ikke gått utenfor rammene for god dommerskikk ved å formulere seg slik.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.